

Plads paa Seminariet, der saa byder ham det øvrige Fornødne. Ganste anderledes betydelige Vanskeligheder ville sikkert indtræde, ikke blot for de ganste Fatige — og af dem er der mange — men ogsaa for Skolelærer- og Gaardmandsønner, hvis Forslaget gennemføres. Det er ikke at se, hvorledes Fler-tallet af dem — thi kun de Færreste kunne tænke paa at besøge en Høbstads-Realstole i flere Aar — skulde kunne erhverve sig fornøden Kundskab til at bestaa „almindelig Forberedelsesexamen“, i det Mindste under de forhaanden-værende Forhold, saa at det næppe tør betvivles, at jo en ikke ringe Del gode „Lærere“ saaledes ville gaa tabte for Skolen. — Som Noget, der fra Statens Side maatte kunne gøres for i nogen Grad at bøde paa denne uheldige Virkning, kunde formentlig nævnes dels Oprettelse af offentlige Prepara- rand-Anstalter ligesom i nogle andre Lande, f. Ex. Preussen; dels den af Kommissionen pag. 11 anbefalede Oprettelse af en Skolelærerexamen af lavere Grad, en Tante, som ogsaa herfra forhen er udtalt, bl. A. i Beretningen 1878 pag. 57 og som formentlig fortjener Bifald. Dog burde denne „lavere Grad“ ikke være lavere, end at den kunde aabne Udgang til den almindelige Landsby- skole, om ikke just til Sognenes Hovedskoler. Paa denne Maade kunde man vistnok for en væsentlig Del komme over den paapegede, i mine Tanker meget store Mislighed og Ulempe ved Forslagets Gjennemførelse. Men saadanne Betingelser bliver det da Fremtidens Sag at tilveiebringe.

Sees Forslaget under 1 i sin Sammenhæng med Forholdene som de de nu ere, bliver mit Skjøn altsaa dette: Ideen er i sig selv god, men Betingelserne for dens heldige Realisation ere endnu for Tiden ikke tilstede.

ad 2. Det under 2 fremsførte Forslag maa upaatvivlelig anses for heldigt, og de pag. 3 tilføjede Motiver kan jeg ganste tiltræde. Som Forholdene i de senere Tider have udviklet sig i Praxis, kan Enhver, uden at dokumentere sin Forberedelse, endstige da fremlægge Hogens Udtalelse om formentlig Modenhed, forlange sig prøvet af Examenkommissionen, og selv Elever ved de fgl. Seminarier kunne, hvis Seminariet erklærer dem for umodne, siden Examenkommissionens Op- rettelse, hidtil uden Hinder fra dennes Side, „dimittere“ sig selv. Det er for- staaeligt, at denne Tingenes Orden — eller Uorden — har maattet bidrage til at løse Elevernes Forhold til Læreaanstalten. Men desuden synes en offentlig Examenkommission, hvis Arbejde er trættende nok, at have Krav paa, saavidt muligt, at blive forstaaet for ørtesløst Spild af Tid og Kræfter. Uden Tvivl er Forslaget om en vis Garanti i saa Henseende fremsat med særligt Sigte paa Privatistvæsenet. Og at det ikke er noget Ubetydeligt, der her er Tale om, fremgaar bl. A. af den af Ministeriet tilveiebragte Oversigt over Skolelærerexamen i Tiaaret 1876—85, hvoraf ses, at af 483 Privatister ere 206 eller ca. 43 pCt. befundne umodne eller ukvalificerede til at faae Hoved- karakter, og ca. 58 pCt. enten henseende til denne Kategori eller dog kun fundne egnede til ringeste Karakter. Et Paabud som det foreslaaede vilde altid i nogen Grad kunne virke til at holde „adskillige ganste umodne Personer fra Examen- bordet“, om man end næppe fuldt ud kan sikkre sig imod upaalidelig Vidnes- byrd. Og i det Hele tør det maatte ventes, at en saadan Foranstaltning ikke ganste vil blive uden hæmmende Indflydelse paa det om sig gribende, temmelig regelløse Privatistvæsen, der, naar Talen er om Skolelæreruddannelsen her i Lan- det, jo uden al Tvivl betegner den egentlige Kalamitet og største Fare.

Det kan forøvrigt være et Spørgsmaal, om ikke Kommissionens Formand, hvis Stilling og Myndighed jo hviler paa Lov 25de Juli 1867, allerede efter Lovens Ord vil kunne gjøre en saadan Fordring gjældende, idet Bevilgelsen eller Regtelsen af de indkomne Begjæringer om at stedes til Examen i Følge § 5 ganste er lagt i hans Haand, som det hedder: „Formanden meddeler de Bedkommende, hvorvidt Begjæringen kan opfyldes eller ikke“: hvorved der synes at tillægges ham en vis, ikke nærmere limiteret, diskretionær Myndighed. At denne ikke hidtil er brugt i Henseende til den her omhandlede Fordring, kan ikke være afgjørende. Men i alt Fald vil Ministeriet i Genhold til § 7 kunne give den en fornøden „nærmere Anordning“.